

بررسی تأثیر آموزش بر میزان تمایل به فراگیری و نگرش در بین علاقه‌مندان به رشته معماری

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۷/۰۵

تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۶/۰۴

کد مقاله: ۸۱۸۵۴

مونا ساجدی^۱

چکیده

آموزش یک وظیفه حیاتی برای افراد و سازمان‌هاست برای بقاء و شکوفایی در جهان کاملاً رقابتی و در حال پیشرفت امروز و فردا، افراد باید بتوانند به‌طور مستمر دانش، مهارت‌ها، نگرش‌ها و رفتارها را به روزآوری نموده و بهبود بخشند. پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش بر میزان تمایل به فراگیری و نگرش در بین علاقه‌مندان به رشته معماری می‌پردازد. روش تحقیق حاضر از نوع تحقیقات نیمه تجربی و ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه استاندارد تمایل به فراگیری (SDL؛ فیشر، ۲۰۱۱) و پرسشنامه محقق ساخته نگرش بوده است. جامعه آماری تحقیق حاضر علاقه‌مندان به رشته معماری مراجعه کننده به مجتمع‌های فنی و مؤسسات آموزشی آزاد بوده است؛ که تعداد ۴۰ نفر به صورت تصادفی در دسترس انتخاب شدند؛ و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. مقادیر پیش آزمون و پس آزمون با روش آماری تحلیل کوواریانس چند متغیره مورد مقایسه قرار گرفت. نتایج تجزیه و تحلیل نشان داد که تفاوت معناداری بین تمایل به فراگیری در بین فراگیران علاقه‌مند به رشته معماری قبل از آموزش و بعد از آموزش وجود داشته بدین معنی که فراگیران آموزش دیده با نگرش مثبت‌تر، بهتر و مصمم‌تر به دنبال فراگیری در این رشته بودند. نتایج نشان داد که دوره‌های آموزشی بر تغییر نگرش فراگیران علاقه‌مند به رشته معماری تأثیرگذار بوده است؛ بنابراین دوره‌های آموزشی به فراگیران کمک می‌کند که آگاهانه‌تر به ادامه تحصیل در این رشته بپردازند؛ و برنامه‌ریزی جامع و منسجمی را برای رسیدن به اهداف خود در این رشته دنبال نمایند.

واژگان کلیدی: آموزش، تمایل به فراگیری، تغییر نگرش، علاقه‌مندان به رشته معماری.

۱- مقدمه

هدف تربیت، پرورش انسان و تحقق معنای وجودی او است و به دنبال آن آموزش به عنوان اقدامی تربیتی، به منظور پرورش انسانی کامل و جامع در راستای نیل به این هدف صورت می‌پذیرد. انسان در طی حیات خویش، همواره در حال یادگیری و آموختن است؛ به این ترتیب، نیاز همیشگی او - به ویژه انسان معاصر - به آموختن، التزام حضور آموزش و یاددهی مناسب را ایجاد کرده و در صورتی که این مهم به درستی و در قالب واقعیت‌های زندگی تحقق یابد، ساختار وجودی فرد و به دنبال آن اجتماع را دگرگون می‌سازد. به بیانی دیگر، آموزش و شیوه یاددهی نه تنها در پرورش شاگله جوینده آن نقش مؤثری ایفا می‌کند بلکه با تربیت عناصر واحد، در شکل‌گیری کالبد جامعه و نسل‌های آتی نیز تأثیرگذار خواهد بود. بر مبنای این دامنه گسترده اثربخشی، آموزش امری ضروری قلمداد می‌شود که با اندیشه‌ها و تأملات تاریخی - اجتماعی به منظور تربیت نسل آینده گره خورده است و نمی‌توان آن را از واقعیت‌های اجتماعی جدا کرد (میرلوحی، ۱۳۸۹).

آموزش به عنوان یکی از راه‌های انتقال مفاهیم، دستاوردهای جدید علوم و نتایج تلاش‌های علمی، توانسته گامی والا در راستای تمایل بیشتر برای یادگیری و ارتقای عملکرد فراگیران در جامعه‌ی علمی داشته باشد. آموزش فرایندی است که فراگیران و مراکز آموزشی را به یکدیگر مرتبط می‌سازد. لذا یادگیری فراگیران به شدت تحت تأثیر شرایط، انگاره‌ها و نگرش‌هایی است که هر یک از این ارکان آموزشی، فراهم می‌سازد. بطوریکه اهمیت و تأثیر آموزش را بر نگرشها و باورهای فراگیران را نمی‌توان نادیده گرفت (توفان، ۱۳۸۹).

نگرش از یک سو با آموخته‌ها و تجارب پیشین و از سوی دیگر با برداشت‌های ذهنی ما در مورد موضوع نگرش مرتبط است و در هر صورت، واکنش مثبت و منفی ما را به اشیا، موقعیت‌ها، سازمان‌ها، مفاهیم و افراد بر می‌انگیزد (کریمی موفقی و ژبانی فرد، ۱۳۹۲). نگرش در برگیرنده‌ی ابعاد شناختی، ارزش، عاطفی و کنشی است که منظور از آن‌ها به ترتیب، داشتن عقاید یا باور آگاهانه، اتخاذ جهت‌گیری عاطفی مثبت یا منفی فرد، زمینه‌ی هیجانی و احساسی فرد نسبت به موضوع مورد نظر و جهت‌گیری برای انجام یک رفتار ویژه است (ریبر و امیلی، ۲۰۰۷).

(چانتو و سانتیا، ۲۰۱۶) نشان دادند که یک هدف تسلط به طور کلی استفاده از راهبردهای یادگیری را پیش‌بینی می‌کند. دانشجویانی که یک هدف تسلط را تایید می‌کنند (هدف، بهبود شایستگی آن‌ها است که نیاز به دانش یا مهارت‌های جدید دارد) در راهبردهای یادگیری عمیق‌تری مشارکت دارند. همچنین (جون ریچاردسون، ۲۰۱۱) در تحقیق خود نشان دادند که رویکردهای دانشجویان برای مطالعه در آموزش عالی به ادراکات آنها از محیط علمی و دانشگاهی و ادراکاتشان از یادگیری و از خودشان به عنوان فراگیر ارتباط دارد.

با توجه به بعد عاطفی آموزش و پرورش و ایجاد نگرش مثبت در یادگیرندگان نسبت به فرایند یادگیری از سوی بسیاری از مراکز آموزش دنیا نادیده گرفته شده است. چرا که همواره ایجاد دانش و توانایی در فراگیران، هدف بوده است. بدون اینکه توجه شود موقعیت‌های یادگیری را نمی‌توان مجزا در نظر گرفت و بدون شک می‌توان اذعان داشت نگرش و علاقه‌ی فراگیران نسبت به محیط یادگیری، موضوع آموزش، معلم و به طور کلی هر آنچه به فرایند یادگیری مربوط می‌شود و به طور مستقیم بر عملکرد یادگیرندگان تأثیر می‌گذارد (آیسنک، ۲۰۱۱).

نگرش‌های منفی به عنوان یکی از موانع برای رسیدن به یک زندگی هدفمند و کامل هستند (مانند: ریچاردسون، اسمیتز و پاپتامس، ۲۰۱۷)، بنابراین از آنجایی که یکی از مغفول‌ترین عوامل در کارایی برنامه‌های آموزشی، نگرش فراگیران می‌باشد (فردانش، ۱۳۹۰)؛ و از سویی انسان در توسعه نقش کلیدی دارد و تحقق توسعه به دست انسان صورت می‌پذیرد، برطرف کردن نیازهای روحی و روانی افراد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (پذیره، ۱۳۹۱). چنان که روح و روان انسان‌ها سرچشمه‌ای از انرژی است؛ که نگرش، اشتیاق، پیشرفت و افتخار از آن برمی‌خیزد و افراد را قادر می‌سازد کارهای ارزنده‌ای به ثمر برسانند (جباری ظهیرآبادی و عطا، ۱۳۸۸).

بر این اساس در بحث طراحی آموزشی داوولی (۲۰۰۷) بیان می‌کند که: "شناسایی و درک راهبردهای طراحی آموزشی که نگرش و انگیزش یادگیرنده را افزایش می‌دهند برای بهبود عملکرد و یادگیری مفید خواهد بود". شناخت و ادراک در رابطه با موقعیتی نا معین حاصل می‌شود. ارگانیزم یک موجود وقتی در موقعیتی جدید حاضر می‌شود، به دلیل ناآشنایی و عدم سازگاری با آن، دچار اختلال شده که این خود نقطه شروع یک رشته فعالیت برای سازگار شدن با موقعیت جدید است (فردانش، ابراهیم زاده، محمدی و همکاران، ۱۳۹۰).

1. Reber & Emily
2. Chanto Santia
3. John Richardson
4. Isenk
5. Richardson, Smiths & Paptams

با توجه به آنچه ذکر شد، آموزش به عنوان یک نیاز، فرآیند ارتباطی پیچیده ای تعریف می شود که میان آموزنده و جوینده آن و با هدف بالا بردن سطح معرفت فردی و اجتماعی از اهمیت بالایی برخوردار است. صورت می پذیرد. از سویی دیگر، هنر به عنوان تابعی از مختصات ادوار گوناگون و نماد ظاهری وضعیت اجتماعی و باورهای مردمی همواره از جایگاه خاصی در میان اقشار مختلف برخوردار بوده است گال(۲۰۰۵، به نقل از قدمی، ۱۳۹۰). زیبایی به مثابه مهمترین رکن هنر نشانگر توانگری و استغنا طبع آدمی است (شرفی، ۱۳۸۶). نیاز بشر به زیبایی به عنوان جزیی از فرهنگ، قطعی است. این مطلب را این واقعیت تأیید می کند که بشر از اولین روزهای خلقت، همواره سعی در زیباسازی محیطش داشته است و در واقع زیبایی نوعی تسکین دهنده است (گرت، ۲۰۰۲). به دنبال آن، عمق و ژرف نگری به هنر، تفکیک خوب و بد و جست جوی عوامل و دلایلی و که موجب تجلی زیبایی می گردد، نیازمند داشتن علاقه، دانش و نگرشی معمارگونه است. در رسیدگی به کمال مطلوب، داشتن حس وحدت و ریشه فطری معنوی و انتقال آن به چارچوبی مادی و سپس ادراک آن از طریق داده های حسی، نگرش و عمل فراهم می آید. آدمی از زمانی که به هنر مبادرت ورزیده به نیازهای روحی، باطنی و حس زیبایی شناختی توجه داشته است (ریسر، ۲۰۰۷). آنچه در این میان اهمیت می یابد، نحوه انتقال آموزه های مهارتی، ذهنیت به عینیت و کالبد معماری است. لذا، چگونگی آموزش معماری بسیار مورد توجه قرار گرفته است. در این خصوص، (دانشگرمقدم، ۱۳۸۸) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که بازاندیشی و تأمل بر مؤلفه های مؤثر در آموزش معماری، نظیر برانگیختن دانشجویان به طرح پرسش و پاسخ، برگزاری جلسات اسکیس همزمان با طرح مسئله، نقد نمونه ها و غیره به طور مستقیم بر بهبود کیفیت آموزش معماری در مدارس معماری تأثیرگذار خواهد بود. (رضانی، ۱۳۹۰) دریافتند که به منظور انجام کارها، مهارت هایی نیاز، است که عملی بودن را ابداع کرده و در مدارس، آموزشگاه ها و دانشگاه ها در کنار قابل شمارش بودن و دانش قرار گیرد. به این معنا که بخش زیادی از تفکری که در انجام دادن کارها مورد نیاز است، مستلزم استفاده از تجربه در شرایط حاضر است. (مهدوی نژاد، ۱۳۸۴) نقد معماری را به عنوان موضوعی راهبردی در آموزش معماری مورد مطالعه قرار می دهد و چنین نتیجه می گیرد که جلب توجه دانشجویان به جنبه های ارتباطی معماری، امکان جدیدی در جهت ساماندهی فرآیند نقد، روش های شش گانه نقد اثر معماری، در اختیار استادان و معلمان معماری قرار می دهد که می تواند در فرآیند یادگیری مؤثر واقع شود. پژوهش حاضر با در نظر گرفتن این ضرورت ها، درصدد پاسخگویی به این فرضیه ها برآمده است که آیا آموزش بر میزان تمایل به فراگیری و نگرش علاقه مندان به رشته معماری تأثیر معناداری دارد.

۲- روش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی بوده و از نظر روش نیمه آزمایشی است که در آن از طرح پیش آزمون، پس آزمون با گروه کنترل استفاده شده است. جامعه آماری این تحقیق علاقه مندان به رشته معماری مراجعه کننده به چهار موسسه (موسسه آموزشی عالی ابن یمن، مجتمع فنی تهران شعبه میرداماد، مجتمع فنی تهران شعبه سیدخندان و آموزشگاه آزاد الناز) در شهر تهران تشکیل داده اند. ۴۰ نفر به صورت تصادفی در دسترس انتخاب شدند و در دو گروه کنترل و آزمایش به صورت تصادفی جایگزین شدند. (۲۰ نفر گروه آزمایش و ۲۰ نفر گروه کنترل) گروه کنترل از بین فراگیرانی انتخاب شدند که مراحل ثبت نام را گذرانده و در ماه های بعد دوره آموزشی آنها شروع میشد و گروه آزمایش از بین فراگیرانی که دوره آموزشی آنها در ماه اخیر برگزار شد. نمونه ها براساس شرایط ورود، وارد گروه مطالعه شدند. شرایط ورود: ۱. تاکنون آموزشی را به طور رسمی در موسسات نگذرانده باشند. ۲. علاقه مند به رشته معماری باشند. ۳. با رضایت آگاهانه و کامل وارد گروه شوند.

۳- ابزار

پرسشنامه تمایل به فراگیری (Self-directed learning): در سال ۲۰۰۱ توسط فیشر و همکاران ساخته شد. این مقیاس جایگزینی برای مقیاس آمادگی برای خودراهبردی یادگیری گاکلیمینو ۱۹۷۷ تدوین شده است. چرا که از زمان تدوین مقیاس گاکلیمینو تا به حال ساختار عاملی سازه های زیربنایی نظری آن به صورت معناداری مورد مذاقه و انتقاد قرار نگرفته است. این پرسشنامه مشتمل بر ۴۰ سوال میباشد که سه خرده مقیاس را در بر می گیرد. این خرده مقیاس ها عبارتند از خودکنترلی، رغبت به یادگیری و خود مدیریت اندازه گیری میکنند. این پرسشنامه در ایران توسط ناد و همکاران (۱۳۹۰) هنجاریابی شد؛ و همسانی درونی این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ ۰.۸۸ و ضریب بازآزمایی در فاصله سه هفته ۰/۹۹ گزارش شده است. روایی سازه مقیاس نیز از طریق تحلیل عاملی تأییدی مورد تأیید قرار گرفته است

1. Groat
2. Racer
3. SDL

پرسشنامه نگرش: این پرسشنامه یک پرسشنامه محقق ساخته می باشد که دارای ۱۱ گزاره است. گویه های این پرسشنامه بر اساس ویژگی های افراد با نگرش مثبت و منفی ساخته شده است. دامنه امتیاز هر سوال بین ۰ تا ۵ متغیر بوده به گونه ای که به جواب کاملاً مخالفم امتیاز ۱، مخالفم امتیاز ۲، نظری ندارم امتیاز ۳، موافقم امتیاز ۴ و کاملاً موافقم امتیاز ۵ تعلق گرفته است. سنجش روایی پرسشنامه با استفاده از روایی محتوایی سنجیده شد بدین صورت که پرسشنامه با استفاده از منابع معتبر تهیه شده و سپس توسط سه متخصص مورد تایید قرار گرفتند؛ و پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از آلفای کرونباخ ۰٫۹۲ به دست آمد که مقادیر به دست آمده هر دو پرسشنامه حکایت پایایی قابل قبول پرسشنامه ها دارد.

روش اجرا نیز بدین صورت بود که بعد از انتخاب نمونه، قبل از شروع دوره آموزشی پرسشنامه در بین گروه ها توزیع گردید و در پایان دوره یک ماهه مجدداً پرسشنامه توزیع و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

۴- یافته ها

هنگام بررسی نرمال بودن داده ها، فرض صفر که مبتنی بر توزیع داده ها به شکل نرمال است در سطح خطای ۰/۰۵ آزمون می شود؛ بنابراین اگر آماره آزمون، بزرگتر- مساوی ۰/۰۵ به دست آید، دلیلی برای رد فرض صفر که مبنی بر نرمال بودن داده ها است، وجود نخواهد داشت؛ به عبارت دیگر با توجه به حد معناداری محاسبه شده فرض صفر تأیید و فرض یک رد شده است؛ یعنی متغیرهای تمایل به فراگیری و نگرش فراگیران روی منحنی نرمال قرار دارند. لذا بر این اساس می توان از آزمون های پارامتریک (تحلیل کوواریانس، اثر پیلائی، لامبدا ویلکز و اثر هتلینگ) استفاده کرد.

جدول ۱- آزمون اسمیرنوف- کلموگروف

متغیر	گروه ها	آماره آزمون	تعداد	سطح معناداری
تمایل به فراگیری	آزمایش	۰٫۸۲۵	۱۰	۰٫۰۸۶
	کنترل	۰٫۷۱۴	۱۰	۰٫۰۷۵
نگرش	آزمایش	۰٫۸۸۹	۱۰	۱٫۲۳
	کنترل	۰٫۸۳۶	۱۰	۱٫۳۴

با توجه به مقادیر سطح معناداری بزرگتر از ۰٫۰۵ توزیع داده ها نرمال می باشد.

جدول ۲- نتایج میانگین و انحراف استاندارد تأثیر آموزش بر تمایل به فراگیری و نگرش در پیش آزمون و پس آزمون

متغیر	گروه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	نتایج	
					پیش آزمون	پس آزمون
تمایل به فراگیری	آزمایش	۱۰	۱۶٫۲۶	۰٫۰۸۳	پیش آزمون	کنترل
	کنترل	۱۰	۱۵٫۳۰	۱٫۰۳		
	آزمایش	۱۰	۱۹٫۳۰	۰٫۰۹۴	پس آزمون	کنترل
	کنترل	۱۰	۱۵٫۶۲	۱٫۰۳۸		
نگرش	آزمایش	۱۰	۱۶٫۲۲	۱٫۲۱	پیش آزمون	کنترل
	کنترل	۱۰	۸٫۹۶	۱٫۶۳		
	آزمایش	۱۰	۲۲٫۲۵	۱٫۴۵	پس آزمون	کنترل
	کنترل	۱۰	۹٫۸۴	۱٫۰۵		

در جدول ۲ میانگین و انحراف معیار متغیر تمایل به فراگیری و نگرش به تفکیک پیش آزمون و پس آزمون در دو گروه آزمایش و کنترل بیان شده است. مطابق این جدول میانگین نمرات تمایل به فراگیری گروه کنترل در پیش آزمون و پس آزمون تفاوت چندانی ندارد. ولی میانگین نمرات گروه آزمایش در پس آزمون نسبت به پیش آزمون افزایش یافته است. میانگین نمرات نگرش گروه کنترل در پیش آزمون و پس آزمون تفاوت چندانی ندارد. ولی میانگین نمرات گروه آزمایش در پس آزمون نسبت به پیش آزمون افزایش چشمگیری یافته است.

برای آزمون فرضیه ها از روش تجزیه و تحلیل کوواریانس چند متغیره استفاده شده است. در تجزیه و تحلیل کوواریانس رعایت بعضی از مفروضه ها از قبیل یکسانی ماتریس واریانس- کوواریانس و همگنی واریانس های خطای الزامی است. در این پژوهش نیز ابتدا به بررسی این مفروضه ها پرداخته شده است.

برای بررسی یکسانی ماتریس واریانس- کوواریانس بین متغیرهای وابسته این مفروضه، از آزمون امباکس استفاده شده است. آزمون امباکس نشان داد که مقدار آماره امباکس، ۸٫۲۳ و از نظر آماری در سطح ۰/۰۵ معنی دار نمی باشد ($p > 0/05$). بر این

اساس، این پیش فرض نیز رعایت شده است. آزمون لوین برای بررسی فرض همسانی واریانس‌ها در دو گروه آزمایش و گواه نشان داد که مقدار آماره‌ی F لوین که در سطح ۰/۰۵ از نظر آماری معنادار نمی‌باشد ($P > ۰/۰۵$). لذا فرض همسانی واریانس متغیرهای پژوهش در بین گروه‌های مورد مقایسه رعایت شده است. همگی نشانگر برقرار بودن این مفروضه‌ها بودند؛ بنابراین از تجزیه و تحلیل واریانس چند متغیره به منظور مقایسه میانگین نمره‌های تمایل به فراگیری و نگرش گروه‌های آزمایش و کنترل در پس آزمون استفاده شد.

جدول ۳. نتایج آزمون معناداری تحلیل کوواریانس چندمتغیره برای بررسی اثر متغیر گروه بر متغیر وابسته

نام آزمون	مقادیر	آماره F	Sig	مجذور همبستگی اتا
اثر پیلایی	۱/۰۵۴	۳۱/۲۴۳	۰/۰۰۱	۰/۵۶۱
لامبدا ویلکز	۱/۴۵۸	۲۶/۲۱۶	۰/۰۰۱	۰/۸۵۲
اثر هتلینگ	۱۵۹/۵۲	۴۰/۶۲۸	۰/۰۰۱	۰/۶۰۸
بزرگترین ریشه خطا	۱۵۷/۷۰	۳۸/۳۶۰	۰/۰۰۱	۰/۰۸۸

نتیجه تجزیه و تحلیل کوواریانس در جدول ۳ نشان داد که هر چهار آماره، یعنی اثر پیلایی ($F = ۳۱/۲۴$ و $P > ۰,۰۵$)، لامبدا ویلکز ($F = ۲۶/۲۱۶$ و $P < ۰,۰۵$)، اثر هتلینگ ($F = ۴۰/۶۲$ و $P < ۰,۰۵$)، بزرگترین ریشه روی ($F = ۳۸/۳۶$ و $P > ۰,۰۵$) معنادار هستند. بدین ترتیب مشخص می‌گردد که ترکیب خطی متغیرهای وابسته پس از تعدیل تفاوت‌های اولیه، از متغیر مستقل تأثیر پذیرفته‌اند؛ به عبارت دیگر، نتیجه تجزیه و تحلیل کوواریانس چند متغیره نشان می‌دهد که روش مداخله (آموزش) بر ترکیب خطی متغیرهای وابسته مؤثر ارائه شده است. بوده است و تفاوت معناداری بین گروه‌ها وجود دارد. همچنین مجذور اتا نشان می‌دهد تفاوت بین دو گروه با توجه به متغیرهای وابسته در مجموع معنادار است و میزان این تفاوت ۰,۵۶ درصد است؛ یعنی ۵۶ درصد واریانس مربوط به اختلاف بین دو گروه ناشی از تأثیر متقابل متغیرهای وابسته است.

جدول ۴. نتایج آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره MANCOVA: بررسی اثربخشی آموزش بر میزان تمایل به فراگیری

متغیر وابسته	مجموع مجذورات	(df)	میانگین مجذورات	F	معناداری
گروه آزمایش	۱۶۳,۲۸۶	۱	۱۸۲,۳۱۴	۱۵۲۷,۳۲	۰,۰۰۰
پیش آزمون	۲۴۵,۱۸۰۰	۱	۲۲۳,۶۱۲	۲۸۵۱,۲۸۶	۰,۰۰۱
خطا	۱۵۶,۲۰۳	۳۷	۵,۱۲۵		
کل	۸۰۲,۵۹۱	۴۰			

جدول ۵. نتایج آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره MANCOVA: بررسی اثربخشی آموزش بر میزان نگرش

متغیر وابسته	مجموع مجذورات	(df)	میانگین مجذورات	F	معناداری
گروه آزمایش	۳۲۵,۴۱۶	۱	۴۸۶,۳۷۱۴	۲۸۲,۹۶۷	۰,۰۰۰
پیش آزمون	۴۴۸,۳۹۱	۱	۳۳۶,۵۲۰	۴۶۸,۳۵۰	۰,۰۰۱
خطا	۱۹۲,۸۴	۳۷	۷,۸۰۶		
کل	۱۱۵,۳۴۲	۴۰			

با توجه به تجزیه و تحلیل کوواریانس تک متغیره به بررسی فرضیه‌های پژوهش پرداخته شد تا معلوم گردد که تفاوت مشاهده شده در ترکیب خطی، مربوط به کجاست. با توجه به نتایج جدول ۴ با تعدیل اثر پیش آزمون، بین میانگین نمرات تمایل به فراگیری در دو گروه کنترل و آزمایش با $dF=۳۷$ و $F(۴۶۸,۳۵۰)$ در سطح $P \geq 0/001$ تفاوت معناداری وجود دارد. بررسی میانگین‌ها نشان می‌دهد که علاقه‌مندان به رشته معماری در گروه آزمایش که آموزش دریافت کرده‌اند؛ میانگین نمرات بالاتری نسبت به گروه کنترل داشته‌اند. همچنین با توجه به نتایج جدول ۵، با تعدیل اثر پیش آزمون، بین میانگین نمرات نگرش فراگیران در دو گروه کنترل و آزمایش با $dF=۳۷$ و $F(۴۶۸,۳۵۰)$ در سطح $P \geq 0/001$ به نتایج جدول تفاوت معناداری وجود دارد. بررسی میانگین‌ها نشان می‌دهد که علاقه‌مندان به رشته معماری گروه آزمایش که آموزش دریافت کرده‌اند؛ میانگین نمرات بالاتری نسبت به گروه کنترل داشته‌اند.

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر، بررسی تأثیر آموزش بر میزان تمایل به فراگیری و نگرش در بین علاقه‌مندان به رشته معماری بود. یافته‌های پژوهش نشان داد که میانگین تمایل به فراگیری در فراگیران علاقه‌مند به رشته معماری قبل از آموزش با میانگین تمایل به فراگیری در بین آنها بعد از آموزش دارای تفاوت معناداری می‌باشد. نتایج حکایتگر آن است که دوره‌های آموزشی بر تمایل در فراگیران علاقه‌مند به رشته معماری تأثیرگذار بوده است. همچنین نتایج تجزیه و تحلیل نشان داد که میانگین تغییر نگرش در فراگیران علاقه‌مند به رشته معماری قبل از آموزش با میانگین نگرش در بین آنها بعد از آموزش دارای تفاوت معناداری می‌باشد. نتایج بیانگر آن است که دوره‌های آموزشی بر تغییر نگرش فراگیران علاقه‌مند به رشته معماری تأثیرگذار بوده است؛ و نگرش آنها نسبت به یادگیری بیشتر و ادامه تحصیل در این رشته مثبت تر شده است. همچنین تمایل به فراگیری و نگرش در بین فراگیران دو گروه آزمایش و کنترل یکسان نبوده است. نتایج بررسی‌ها بین گروه آزمایش و کنترل حکایت تفاوت معنادار بین این دو گروه بوده است. مقدار میانگین فراگیران علاقه مند به رشته معماری گروه آزمایش بیشتر از مقدار میانگین فراگیران علاقه مند به رشته معماری در گروه کنترل می‌باشند؛ و این نشان دهنده بالا رفتن تمایل به فراگیری و بهبود نگرش مثبت به رشته معماری در بین فراگیران علاقه مند به رشته معماری گروه آزمایش می‌باشند؛ و همچنین تأثیر بالای دوره‌های آموزشی می‌باشد. بدین معنی که فراگیران آموزش دیده با نگرش مثبت تر، بهتر و مصمم تر به دنبال فراگیری در این رشته بودند؛ بنابراین دوره‌های آموزشی به فراگیران کمک می‌کند که آگاهانه‌تر به ادامه تحصیل در این رشته بپردازند؛ و برنامه‌ریزی جامع و منسجمی را برای رسیدن به اهداف خود در این رشته دنبال نمایند. این یافته با نتایج پژوهش هیچ کس هم خوانی ندارد. در تبیین نظری و عملی این نتایج می‌توان عنوان کرد که با توجه به اینکه نوع روند آموزش به خصوص در رشته معماری به گونه ای است که بسیاری از دانشجویانی که با علاقه قبلی وارد دانشگاه می‌شوند در برخورد با این نوع روند دچار سردگمی شده و در بسیاری موارد این علاقه کم‌رنگ تر می‌شود. در مواردی نیز منجر به انصراف دانشجو و پذیرش در رشته دیگری می‌گردد و تعداد کثیری از دانشجویانی که در رشته باقی می‌مانند تنها به تحویل پروژه اکتفا کرده و هیچگونه مطالعه و تحقیقی که متناسب با این رشته باشد، انجام نمی‌دهند. چنانچه دانشجویان قبل از ورود به دانشگاه آموزش لازم را نبینند، در صورت تداوم باعث کاهش میزان خلاقیت و فعالیت دانشجو و در نتیجه افت تحصیلی می‌شود. باید توجه داشت که در حال حاضر نیز بسیاری از پروژه‌های ساخته شده با وجود مهندس معمار در طراحی حرفی برای گفتن ندارند. با افزایش این روند معماری کشور به سوی انحطاط و واپس‌زدگی پیش می‌رود. در نتیجه شناخت مشکل و تلاش برای حل آن می‌توان تا حد زیادی این میزان علاقه مندی را همچنان حفظ کرد یا حتی ارتقاء بخشید. می‌توان با هماهنگی سیستم آموزش معماری در دانشگاه‌ها و یا تغییر نگرش دانشجویان به این رشته تا حد زیادی راه برای حل مشکل هموار نمود. در حال حاضر در بیان مسئله تناقضات اطلاعاتی بسیاری وجود دارد. نگرش دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه با آنچه در سیستم آموزشی مشاهده می‌کنند متفاوت است؛ اما اگر قبل از ورود به دوره‌های آکادمیک از آموزش‌های موسسات و مراکز تخصصی این رشته بهره‌مند گردند با آگاهی، دانش و نگرشی روشن و قویتر به فراگیری این رشته می‌پردازند.

یکی دیگر از عوامل مؤثر بر انگیزه یادگیری افراد نگرش است. نگرش مفهومی مهم برای فهم رفتار انسان، عقاید و احساسات اوست. عقاید از جمله عوامل اساسی هستند که با یادگیری رابطه دارند؛ بنابراین نگرش‌های منفی مانع یادگیری می‌باشد. یکی از پارامترهای مؤثر در یادگیری برانگیختن علاقه و توجه فراگیران به سمت مطالب درسی در کلاس است که انگیزش نامیده می‌شود و چنانچه انگیزش لازم را در فراگیران ایجاد نماییم می‌توانیم شاهد نگرش مثبت ایشان نسبت به آموزش و یادگیری باشیم. همچنین نگرش منفی دانشجویان را می‌توان به نگرش مثبت تغییر داد و به یک نتایج مطلوب رساند چرا که داشتن نگرش مثبت نسبت به یادگیری یک شروع خوب محسوب می‌شود، باید یادآور شد که نگرش‌ها امری ارثی نیستند بلکه آنان تمایلی درونی هستند و ممکن است در طول زمان تغییر کند.

همانند همه پژوهش‌ها این پژوهش نیز دارای محدودیت‌هایی هست. پژوهش حاضر صرفاً در مورد علاقه‌مندان به رشته معماری در شهر تهران انجام گرفته است، به همین دلیل برای تعمیم نتایج به سایر جوامع باید جانب احتیاط رعایت گردد. علاوه بر آن نبود دوره پیگیری نیز می‌تواند به عنوان یکی از محدودیت‌های پژوهش قلمداد شود. برای سنجش متغیرهای پژوهش نیز صرفاً از پرسشنامه استفاده شده است که به نظر می‌رسد این موضوع به صورت خود گزارش دهی محدودیت‌هایی به همراه دارد. در پایان پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی به صورت روش کیفی تحقیقاتی در این زمینه انجام شود. نتایج صورت بگیرد و نتایج این پژوهش در دانشگاه‌ها و سازمان‌های هدف به صورت کاربردی اجرا شود.

منابع

۱. پذیره، احسان (۱۳۹۱). انگیزش کارکنان؛ بایدها و نبایدها. مجله نساجی امروز. دوره ۲، شماره (۱۲۶): ۵۷-۵۴.
۲. توفان، مریم (۱۳۸۹). بررسی رابطه ی بین نگرش دانش آموزان نسبت به درس ریاضی و موفقیت آنان در این درس در مقطع راهنمایی شهرستان بابل. پایان نامه ی کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی دانشکده ی روانشناسی و علوم تربیتی.
۳. جباری ظهیرآبادی، علی و عطا، علی (۱۳۸۸). نگرش سیستمی در مدیریت آموزشی. ماهنامه ارتباط علمی. دوره ۲، شماره ۱۲، ص ۱۳-۱.
۴. دانشگر مقدم، گلرخ (۱۳۸۸). فهم مسئله طراحی در آموزش معماری، نشریه هنرهای زیبا دانشگاه تهران. شماره ۳۷.
۵. ریبر، رابرت ای و دمپسی، جان وی. (۲۰۰۷). طراحی و تکنولوژی آموزشی روندها و مسائل. ترجمه: مرتضی کرمی و جواد غلامی. تهران: نشر آبیژ.
۶. شرفی، حسن؛ (۱۳۸۶)، آموزش هنر متناسب با فعالیت های زیباشناسانه، تولید هنری و مفاهیم، نشریه علمی پژوهشی هنرهای زیبای دانشگاه تهران، زمستان ۱۳۸۹، صص ۲۹-۱۸.
۷. فردانش، هاشم (۱۳۹۰). مبانی تکنولوژی آموزشی. تهران: انتشارات سمت.
۸. فردانش، هاشم؛ ابراهیمزاده، عیسی؛ سرمدی، محمدرضا؛ رضایی؛ منصور، عمرانی (۱۳۹۰). مقایسه یادگیری و انگیزش آموزش مداوم الکترونیکی جامعه پزشکی با استفاده از تلفیق الگوهای طراحی آموزشی و انگیزشی. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، شماره ۵، پیاپی (۴۳)، صص ۳۶۴-۳۷۴.
۹. قدمی، مجید (۱۳۹۰). نقش آموزش متوسطه در ارتقاء مهارتهای زیبایی شناختی دانشجویان معماری. مجله نقش جهان، دوره ۱، شماره ۱. پاییز و زمستان ۱۳۹۰.
۱۰. کریمی موفقی، حسین و ژبانی فرد، اکرم (۱۳۹۲). مدل انگیزشی کلر. مشهد: واحد برنامه ریزی آموزشی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی.
۱۱. گال، روژه (۲۰۰۵) اصول راهنمایی در آموزش دادن. ترجمه: محمد علی کاردان. تهران: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران: چاپ پنجم.
۱۲. مژده آور، فریبا (۱۳۸۵). تأثیر آموزش ریاضی با کمک کامپیوتر بر نگرش و تمایل به یادگیری درس ریاضی دانش آموزان دختر سال دوم رشته ی ریاضی دبیرستان شهر هشتگرد. پایان نامه ی ارشد دانشگاه تربیت معلم دانشکده ی روان شناسی و علوم تربیتی.
۱۳. مهدوی نژاد، محمد جواد (۱۳۸۴). آفرینشگری و روند آموزش خلاقانه در طراحی معماری. نشریه علمی پژوهشی هنرهای زیبای دانشگاه تهران، دوره ۱، شماره ۲۱، صص ۶۶-۷۵.
۱۴. موسی، رمضانی (۱۳۹۰). تأثیر استفاده از روش آموزش چند رسانه ای و سخنرانی بر نگرش و انگیزش پیشرفت تحصیلی (انگیزش درونی و بیرونی) درس عربی ۳ دانش آموزان مراکز آموزش از راه دور تهران. فصلنامه روانشناسی تربیتی، دوره ۷، شماره ۲۳، صص ۱۱۸-۱۴۴.
۱۵. میرلوحی، سید حسین (۱۳۸۹). روش های یاددهی و یادگیری در آموزش ها و طراحی در معماری، ترجمه: دکتر علی محمد کاردان، تهران: اصول راهنمایی در آموزش و پرورش. دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران.
16. Chanut, P., & Thanita, L. (2016) Relationship between motivational goal orientations, perceptions of general education classroom learning environment, and deep approaches to learning. *Kasetsart Journal of Social Sciences* 37 (2016) 100e103.
17. Groat, L., & Wang, D. (2002) *Architectural Research Methods*, John Wily & Sons Publication, 2002. - www.medu.ir.
18. Isnak, L.R. (2011) "Psychological testing and assessment. Boston: Allyn & Bacon, 2011.
19. John T., & Richardson. E. (2011) Approaches to studying, conceptions of learning and learning styles in higher education. *Learning & Individual Differences* 21. (2011) 288-293. Contents lists available at ScienceDirect.
20. Keller J. M. (2000). How to integrate Learner Motivation Planning into Lesson Planning: The ARCS Model approach. Paper Presented at VIlsemanario, Satiago, Cuba, 1-13.
21. Reber, A.S., & Emily, S. (2011) "The penguin Dictionary of psychology". Edition. London: New York: penguin Books, 2011.
22. Richardson, A., Smiths, N., & Paptams, O.J. (2018) Perfectionism and attitudes about people, *Journal : Personality and Individual Differences*, Volume 122, 1 February 2018, Pages 184-189.

The Effect of Education on the Willingness to Learn and Attitude among Those Interested in Architecture

Abstract

Education is a vital task for individuals and organizations. To survive and develop in today's competitive and developing world, individuals should constantly update and improve their knowledge, skills, attitudes and behaviors. The current paper aimed to investigate the effect of education on willingness to learn and attitude on those interested in architecture. The present research method is semi-experimental research and data collection tools Standard Learning Questionnaire (Fisher, 2011) and the researcher's questionnaire was made by attitude. The statistical population of the study were those interested in architecture referring to institutes of technology and educational institutions. Forty people were selected through convenient sampling method. They were randomly assigned into two experimental and control groups. Values of pretest and posttest were compared using multivariate analysis of covariance. The results of the analysis showed that there was a significant difference between the tendency to learn among learners interested in architecture before and after training, which means that trained learners with a more positive, better and more determined attitude to learn in this field. They were. The results showed that the training courses were effective in changing the attitude of learners interested in architecture. Therefore, training courses help learners to continue their studies in this field more consciously. And pursue comprehensive and coherent planning to achieve their goals in this field.

Keywords: Education, willingness to learn, attitude change, those interested in architecture.

